

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КРУГЛОГО СТОЛУ
«ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І
ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»**

**15 травня 2024 року
м. Ірпінь**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Косілова Ольга Іванівна – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права ННІ права Державного податкового університету.

Любовець Дар'я Олегівна – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 3 курсу ННІ права Державного податкового університету.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
протокол №5 від 30.10.2024 року.

Організаційний комітет круглого столу «Проблеми забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану» не завжди поділяє думку учасників. Відповідальність за достовірність інформації несуть учасники та їх наукові керівники. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані ними. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, установ, організацій та іншої інформації несуть автори матеріалів. Переклади і передруки дозволяються лише за згодою авторів.

З-41

«Проблеми забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану»: збірник матеріалів / за заг. ред. О. І. Косілової. 2024. 117 с.

У матеріалах представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих до круглого столу «Проблеми забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану», який було організовано кафедрою теорії та історії держави і права ННІ права ДПУ 15 травня 2024 року у м. Ірпінь.

Університет ДПУ, 2024
Автори, 2024

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

ГОЛОВА

Шевченко Анатолій Євгенійович

*Завідувач кафедри теорії та історії держави і права, д.ю.н., професор,
заслужений юрист України*

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ

Косілова Ольга Іванівна

*к.політ.наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії
держави і права*

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

*к.і.н., доцент Камаралі С. Є, к.ю.н., доцент Мацелик М. О., к.ю.н., доцент
Старостюк А. В, к.ю.н., доцент Сіренко О. В., к.ю.н., ст .викладач
Санжаров В. А., д.ю.н., професор Кудін С.В., д.ю.н., професор Лоцихін О.М.,
к.ю.н.,доцент Костенко І.В., к.ю.н., доцент Шилінгов В.С., д.ю.н., доцент
Вітюк Д.Л.*

ЗМІСТ

Анохіна Я.В. Проблеми забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану	6
Бак Н.С. Вплив агресії Російської Федерації на стан міжнародного та національного правопорядку	8
Бак С.С., Смиченко Н.А. Штучний інтелект як суб'єкт правовідносин	12
Барабан Н.С. Порухення прав жінок під час мобілізації	15
Батюк О.І. Конституційні гарантії прав і свобод в Україні у військовий час	18
Бодунова О.М. До поняття гарантії реалізації права на доступ до інформації щодо правотворчої діяльності	20
Вах Р.Ф. Особливості спеціального досудового розслідування щодо військовополонених.....	23
Вербіцький А.С. Порухення прав і свобод вразливих груп під час повномасштабного вторгнення.....	25
Веріженко О.С. Інформаційне забезпечення протидії економічній злочинності в Україні.....	28
Гавриленко Т.В. Юридичні особи приватного та публічного права: критерії поділу	31
Гайдак О.В. Право на справедливий суд у кримінальному провадженні: огляд рішень європейського суду з прав людини	34
Гуревічов О.М. Дотримання прав і свобод особи при застосуванні примусових поліцейських заходів	36
Дехтяр Б.С. Судовий контроль у механізмі забезпечення прав людини	38
Заболотний О.В. Протидія фінансуванню тероризму в Україні в умовах війни як складова забезпечення громадської безпеки.....	40
Запісочний В.О. Шахрайство, вчинене під приводом проповідування віровчень та виконання релігійних обрядів як спосіб порушення конституційних прав особи	43
Житарь Ю.І. «Учасник цивільного процесуального правовідношення» та «суб'єкт цивільного процесуального права»: проблеми розмежування	45
Качан Т.В. До поняття зловживання владою або службовим становищем у кримінальному праві	47
Коваленко А.О. Порухення прав і свобод людини та громадянина в діяльності ТЦК в умовах дії воєнного стану.....	50
Корчака С.П. Насильницьке зникнення як порушення прав людини та міжнародного права в умовах воєнного стану.....	53
Кравчук А.І. Злочинність у сфері господарської діяльності як посягання на конституційні права особи.....	55
Кримчанін Б.А. Порухення прав і свобод людини та громадянина на окупованих територіях України в умовах повномасштабного вторгнення	58
Ломенко В. Порухення прав внутрішньо переміщених осіб під час воєнного стану.....	62

Любовець Д.О. Цифрові права людини в умовах воєнного стану: цензура, дезінформація та контроль інформації.....	65
Лугін С.В., Добровольська Ю.В., Параниця С.П. Дотримання конституційних прав в умовах повномасштабного вторгнення рф в Україну	67
Маляр Я.А. Процесуальне виправлення помилкових висновків суду щодо суперечності правового акту конституції.....	69
Михайлюк М.М. Понятійний апарат, сутність та особливості забезпечення прав людини у сфері національної безпеки України.....	71
Мосьпак С.Д. Права і свободи громадян (в умовах воєнного стану)	74
Науменко В.В. Роль інструментів osint для виявлення та розслідування злочинів проти основ національної безпеки в умовах війни	76
Неборацько М.Е. Використання технологій дистанційного навчання як інструменту забезпечення права на освіту здобувачів ззо в умовах воєнного стану.....	78
Оверко І.І. Щодо змісту процесуальної діяльності судді під час підготовчого провадження щодо кримінальних проваджень на підставі угод	80
Олійник А.І. Проблеми забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану.....	82
Омельчук Р.О. Історичний розвиток суду присяжних в міжнародному та національному праві.....	85
Петровець О.Ф. Перспективи удосконалення законодавства щодо протиправного заволодіння майном підприємства, установи, організації під час війни	88
Свінцицький А.В. Захист прав і законних інтересів особи під час кримінального провадження: зарубіжний досвід	90
Сегеда С.М. Реалізація спадкових прав в період воєнного стану	93
Темненко О.В. Дотримання прав особи при повідомленні про підозру у кримінальних правопорушеннях у фінансовій сфері.....	96
Уманець А.С. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків в умовах військової агресії як прояв порушення прав і свобод людини і громадянина	98
Філіпчук О.Г. Досвід Італії у запобіганні злочинності.....	100
Фінішин Р.С. Прокурор, як гарант дотримання конституційних прав особи у цивільному судочинстві	103
Цимбал О.В. Розслідування кримінальних правопорушень вчинених медичними працівниками в умовах воєнного стану: правові та етичні аспекти	108
Чернецька О.В. Імплементация міжнародних норм щодо відповідальності за воєнні злочини: теоретичний аспект.....	108
Чумаков Д.Д. Роль дактилоскопічної експертизи під час розслідування злочинів проти власності	110
Шекун І.В. Щодо детермінантів привласнення майна у сфері службової діяльності в умовах російсько-української війни.....	112
Яцюк С.О. Дотримання прав і законних інтересів осіб при застосуванні запобіжних заходів	115

правовим нормам, демонструє зрілість та відданість принципам прав людини. Гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами та постійний діалог з громадянським суспільством мають критичне значення для збереження основ демократії та прав людини в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавриленко О.І. Дотримання конституційних прав та свобод в умовах воєнного стану.//Матеріали Регіональної науково-практичної конференції (ДДУВС, 27.06.2022)
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996, № 30, Ст. 141.
3. Маркович Х.М. Права і свободи людини в умовах воєнного стану: фокус пріоритетів.// № 4 (2023): Аналітично-порівняльне правознавство.- С. 61-67.

*Бодунова Олеся Миколаївна,
доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри правничої лінгвістики
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету*

ДО ПОНЯТТЯ ГАРАНТІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Правотворча діяльність у теорії права — це процес створення, зміни, призупинення або скасування правових норм, який здійснюється уповноваженими суб'єктами, такими як державні органи та суб'єкти громадянського суспільства [1, с. 342]. Водночас на перше і найбільш загальне уявлення про правотворчу діяльність вказує сам термін «правотворча діяльність» — як на певний вид діяльності, що є формою інтелектуально-вольової активності людини, пов'язаної із правом, зокрема із творенням права.

Одним із ключових завдань правотворчої діяльності в Україні є адаптація національного законодавства до міжнародних стандартів. Це включає не лише врахування положень універсальних міжнародних конвенцій, договорів та актів, прийнятих впливовими міжнародними організаціями, такими як ООН, ЮНЕСКО, ЮНСІТРАЛ, але й дотримання принципів і стандартів *acquis communautaire* — нормативно-правової системи Європейського Союзу.

Варто зазначити, що останнім часом в Україні правотворчій діяльності приділяється все більше уваги. Після прийняття Закону України «Про правотворчу діяльність», який вперше законодавчо закріпив процес творення права в нашій державі, важливе місце мають гарантії на доступ до інформації

щодо правотворчої діяльності, які дозволяють зробити цей процес максимально прозорим. Саме тому видається доцільним, актуальним і своєчасним дослідження вищевказаних питань.

Під гарантіями розуміються законодавчо закріплені засоби захисту суб'єктивних прав громадян і організацій, способи їх реалізації, а також засоби забезпечення законності і охорони правопорядку, інтересів особи, суспільства і держави.

Гарантії забезпечення права на доступ до інформації щодо правотворчої діяльності – це система норм, принципів та вимог, які забезпечують процес дотримання прав та законних інтересів людини в сфері доступу до інформації щодо правотворчої діяльності. Метою гарантій є забезпечення найсприятливіших умов для реалізації конституційно закріпленого права людини на доступ до інформації. Закріплене Конституцією України від 28 червня 1996 року право на інформацію передбачено, насамперед, Законами України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР, «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII, «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI та іншими нормативно-правовими актами. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII встановлює, що кожен має право на вільне одержання, використання, поширення, зберігання та захист інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів [2].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII, під інформацією розуміються будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Право на інформацію охороняється законом, а держава гарантує всім суб'єктам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації. Це означає, що незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак суб'єкти інформаційних відносин мають рівні права на доступ до інформації [2].

Стаття 1 Закону України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР передбачає, що громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення [3]. Відповідно до ст. 6 Закону України «Про правотворчу діяльність», право на доступ до інформації щодо правотворчої діяльності гарантується:

1) обов'язком суб'єктів правотворчої діяльності надавати та оприлюднювати інформацію щодо правотворчої діяльності в порядку, обсягах та строки (терміни), визначені законом [4]. Для забезпечення права на доступ до інформації щодо правотворчої діяльності усі суб'єкти правотворчої діяльності зобов'язані надавати та оприлюднювати інформацію щодо зазначеної діяльності в порядку, обсягах та строки (терміни), визначені законом. Це означає, що законодавством визначено порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених законом, та інформації, що становить суспільний інтерес (преамбула Закону України «Про доступ до публічної інформації»). Публічна інформація є відкритою, крім випадків, установлених законом. На практиці це означає, що насамперед діє презумпція, відповідно до якої вся публічна інформація вважається не секретною (відкритою), якщо інше не встановлено законом [5, с. 13].

Саме тому можна зробити висновок, що в основі такої презумпції відкритості публічної інформації лежить принцип прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Скакун О. Теорія держави та права : підручник. 2-ге вид. Київ : Алерта ; ЦУЛ, 2011. 520 с.

2. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>

Закон України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>

4. Закон України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 року № 3354-IX. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.

5. Бодунова О.М., Яцик Т.П. Особливості реалізації права на доступ до інформації щодо правотворчої діяльності (в контексті ст. 6 Закону України «Про правотворчу діяльність»). Ірпінський юридичний часопис. 2024. № 4(17). С. 11-18.